

Brev från och till medlemmar av familjen Gjörwell, växlade åren 1780-1811 E...

Gjörwell, Carl Christoffer,

HS Ep. G 12:1

National Library
of Sweden

D. R. E. F. Wranngl. Bibliothecarian C. C. Gjörwells, til Herr Secretararen
C. A. J. Sandorff; dat. Norrmalm, Torisdags-aftonen, den 27 Dec. 1792.

Innehåll:

- 1) Min Vänskaps fnyljudiga Beskaffenhet. 2) Sed adluse åtnjutande.
3) Bruket af min John-porträt. 4) Min Politiska Ställning ifrån 1755 til 1792.
Tillägning.

Frs intet, älskade, så älskvärde John, at jag misstydker Din frånvaro
i afton, ehuru Du självkräft gaf mig et halft löfte i går at komma. Nej!
när mit Hjerta med visshet vet at Du är min Vän; när jag förmodar, at Du
mår väl, at Du har roligt; huru skulle jag kunna vara så egennyttig, så litet
ådet uti mit tänkefätt, så litet känna och värdera Beskaffenheten af vår
Vänskaps, at icke kunna fatna dig och själf ändå vara lycklig? Iwärtom, mit
Hjerta kanste väckrafte Nöjelle består däruti, at njuta en verkelig sälhet
deraf, at min Vän är lycklig och glad på andra Ställen, uti andra Sällskaper.
Dina örn, din Ställning Gida utomdes at Du delar Dig åt flera.

Du har Snille, Visfiter och Egenkaper, som böna tilvinna Dig allas Hög-
agtning och Förbindelse, som lära at känna Dig: och denna din vidgade
Lyckförlighet skulle ej utgjöra en Vällust för mit Hjerta? Ack! min John,
om ej så vore, vore jag icke din Vän. Dina ögon förädde utomdes i går
et förtroende, som din Munn varit nog granlaga för at ej ännu säga mig;
och jag skulle misfunna Dig sälheten af andra, af ömre förbindelser?
Näste Du! Odlij och var Du i alla affeenden lycklig, och tillät mit Hjerta
sedan njuta de ädlaste känslor af Nöjfall och Vänönskning! Vår Vänskaps
tal ingen förändring; men den skal alltid tilltaga uti förändring.

Hänne jag nu ägt dit Gufwa, dit så tilfredsställande Sällskap under det
jag skrifvit dessa rader? Utan twifel. i förmiddags skref jag bref til mina
Barn i Siens, skref äfven om Dig; men hvad jag skref lämnar jag Dig själf
at döma. Således lyckförligar Du mig vid så många tilfällen, både när
varande och frånvarande.

Än hvad gör Du väl annat, när jag nu snart får emottaga af Din hand
det så kära som öwäntade Nedermärket af din hela och sakra Vänskaps för mig,
jag menar din Afbild? För mit Hjerta, för min Bildning behöpes den väl intet;
men ögat söter ock så gerna en lifsam egen tilfredsfrälse; och då det
således njuter den samma, til hvilka drag för minnet, til hvilka känslor
för Hjertat, til hvilka önskningar uti Själens leder icke sedan detta
ögat

Ögat, så oflyddiga. Nöje! Huru jag kommer at emottaga, förvara och ofa beklåda detta. Aftrycket af dit rena och vackra ansigte, af dina både eldiga och äma ögon, får jag munteligen fötklara. Nu til något annat.

Vi äre Vänner, högst förbundne Vänner, nu snart uti 3:ne månader, och ända hafve vi hittill föga, nästan aldeles intet talt om det, som dock ständigt ligger uti allas mun, jag menar Politiken och vår nu varande så skäligen trygghäma Stämning. Livcket starkt Desis är väl icke detta, at vi äre sanskyldige Vänner, Vänner blott för hvarandras Hjertan, blott för det som lycksaligar hvarandras Känslor! Umedelröd vil jag gjöra Dig et litet förtroende, rörande min Politiska Stämning på det Du också må känna mig på den sidan. När jag efter Studier och Resor kom 1755 i Cancelliet, d. ä. uti Rikets Tjenst, dock några år äldre än när Du fätte foten inom detta Verk, frågade jag: Hurudan är detta Landets Regering? Konungen lyfte, Rådet regerade, och Regeringen var, såsom det då kallades, Statt samt följde fransyska systemen. Riks-dagen hade lagt nagten uti Rådets hand, och Frankrike, Sveriges urgamlle Bundsförvant, var vårt förnämsta Stöd emot den Ryfke Cölorens så svåra Öfverläghenhet. Således blef det icke allenaft. Plökt utan och Öfvertyggele had mig, at vara Statt, at vara af Fransyska Partiet. Där har du nu min första Skapelse såsom Svensk underföste. Jag skref då Mercurius, Herrarne nyttjade mit Arbete, berömde min Skicklighet och Tjenst, men betönte mig intet: ty jag vacklade intet, hvilket så många andre dyckföklare gjorde; sökte aldrig utan i min tour. Hofvet var mig däremot gramse, och fastän Riks-Rådet Grefve Carl Fredric Schaffer, Kron-Prinsens Gouverneur, altid med et hedrande öfsefall lude hvarje Månad af Mercurius under sin löge Eleves ögon, så kastade han dock sedan ensam den summe under bordet. Tidigt fick Herren således et onådigt intryck emot mig. Jag tjente alt ifrån början vid Kongl. Bibliotheket, måste, enligt Förfatningarne, sättas på förslag, för 3:ne gånger på det til Kongl. Bibliothecarie och Professor uti Antiquitets-Archivo, Konung Adolf Fredric gick mig altid förbi, hade dock sluteligen den Nåden, at egen. höndigt leddestekne den af Rådet konom förelagde Reparations-Fullmagten: jag kallar detta en Nåd, ty den stämplades intet. Måse-Riksdagen 1765 inföll; Hofvet, nu lämnadt af sine förr Vänner och Tjenare, som då blefvo sjelfsständige, kastade sig på Stattarnes sida; Konungen nedlade Regeringen, och Riksdagen uti Norrköping måste af Rådet beviljas. Så först kom jag, genom mine Förmän i Cancelliet, uti Hofvet's Gunst; blef och genom Kammarherren Baron Gustaf Ehrenswärd i symnerhet personligen känd af Konung Gustaf, dock såsom då ännu Kron-Prins. Han gjorde mig de nådigaste löften, och jag arbetade redeligen, ja med stor fara; förberedde genom Kristianhus och mina andra Periodiska Arbeten Revolutionen 1772 mer än någon annan den;

Konungen

Konungen fick magten och jag glömdes. Detta rubbade icke derföre mit
Tänkefätt eller min Tålgifvenhet. Man begärde af mig rika Ländräckningar
uti Snyttningens vägen; jag fann dem lagfridiga, och de under Låtar. Då
höljdes min sol af Moln; jag förblef icke desto mindre Royalist, ty Gustaf
segerade stort och klokt, Rikets Sjelfständighet tilltog och det föragnade
Svenska Folket ärades Öfveralt: Detta var för mit Svenska Hjerta en Sällugt,
fast Brödet skars af onädig Åland. Min Syfta flyttades på Extra-Stat;
min Lön kunde således icke fördubblas, i lifsfällighet med de andre ordis
nära Ämbetsmäns; vid ledigheter gick man mig alltid förbi, och ändå
älskade och tjente jag af hjertat Gustaf. Han började Ringet, och jag var
jämnaligt d. är utrop på mit fätt. Då pröfvades Underfåtens Trohet
när det galt, och då hälfades jag icke genom någon Skof-Cancellers mera
för Poltron, som då, när jag, lifvad af redlig Skyrka, ej ville låna min
Penna til missfirmande anfäll. Då klarnade åter det Höga Ögat, man
nickade nådigt, jag begärde dock ingen ting, utan bataillerade med Pennan
så ifrigt, at ovänner trodde mig vara en af Gustafs i hemlighet bäst
lönre Pensionärer; men oh emellan vid Gud sagt, var aldrig fråga emellan
Kon. Gustaf och mig om et enda dylikt Kongrar-öre. Freden blev, Herren
kom hem, jag tröttnade, bad om mit affked nu för et år sedan; det afflogs,
til och med på et onädigt fätt. icke des mindre älskade och tjente jag Gustaf,
churu nu först mit Hjerta led dånjämte; och huru jag långa tiden grät
dagligen öfver hans Skord och Död det veta min Släp, mina Barn och
Vänner aldrabäst. Pennan gick dock med det samma til Skilda. Den Regeing,
som nu är, lyder jag: ty jag är Underfåte, blir aldrig Motståndare. Jag skädder
på Himlens teken under den dagliga Dönen: Gud vare Hertigens Råd och
Rikets Hjälp! Svenska Historien är nästan mit enda yrke, Vitterheten min
Lutnad, Naturen min Fristad, Vänskapen min Säkhet. När jag detta sagt,
så vet också min John: Hvem Du är och Hvad Du bör vara i ansende til

Din

tålgifnaste
G.

Tillägning.

Hr Abbe de Lille, denne Naturens Vän och Tjenare samt lykillig Skald,
då han uti sin Poëme: les Jardins (Paris 1782, 12) beskriift Höstens stuteliga
Glans af de många mogna och af olika färger varande frukter, til
fogar han följande, för de öma och kånstlofulla Hjertan så stöna, som
samma Taffla af vår egen Sköf och präföljande Torgångelse:

Hélas!

Hélas! tout cet état marque leur décadence.
 Tel est le sort commun. Bientôt les aigleons
 Des dépouilles des bois vont joncher les vallons.
 De moment en moment la feuille sur la terre,
 En tombant, interrompt le rêveur solitaire.
 Mais ces ruines même ont pour moi des attraits.
 Là, si mon cœur nourrit quelques profonds regrets,
 Si quelque souvenir vient souvrir ma blessure,
 J'aime à mêler mon deuil au deuil de la nature.
 De ces bois desséchés, de ces rameaux flétris,
 Seul, errant, je me plais à fouler les débris,
 Ils font passer les jours d'ivresse & de folie;
 Viens, je me livre à toi, tendre mélancolie!
 Viens, non le front chargé des nuages affreux,
 Dont marche enveloppé le chagrin ténébreux;
 Mais l'œil demi-voilé, mais telle qu'en automne
 À travers des vapeurs un jour plus doux rayonne:
 Viens, le regard pensif, le front calme & les yeux
 Tout prêts à s'humecter de pleurs délicieux.

En aften, då jag satt och åt allena med min Mandorff en ganska pastoral
 skåtted, skickade Lilla Fru Bribri in till mig fru de Lilles Dot, med följande
 Billett och kärre: "Min lilla Gjörrvell! Här jag lof på et litet öjontvick
 vara med i den lyckliga tete-à-tete, eller snarare på en liten minut föra
 den, för at be Dig vara söt och läsa up för Seireter. Mandorff et charmant
 ställe utur les Jardins; sid. 45; Hélas -- jag tror det skal vara i hans
 tycke; åtminstone finner jag det ganska vackert. -- Tappa intet bot märke!
 eller den gröna Gristen: den är utaf en vild äppresse, som jag plöccat på
 Slaga *).

*) Dessa vilda äppreser hade Sal. Kon. Gustaf äfven låtit plantera på
 Slaga; och när min Slafv, efter hans död, gick förl. Sommar en gång
 och spåferade där, bröt hon denne Grist och fulltade den med sine Tårar.